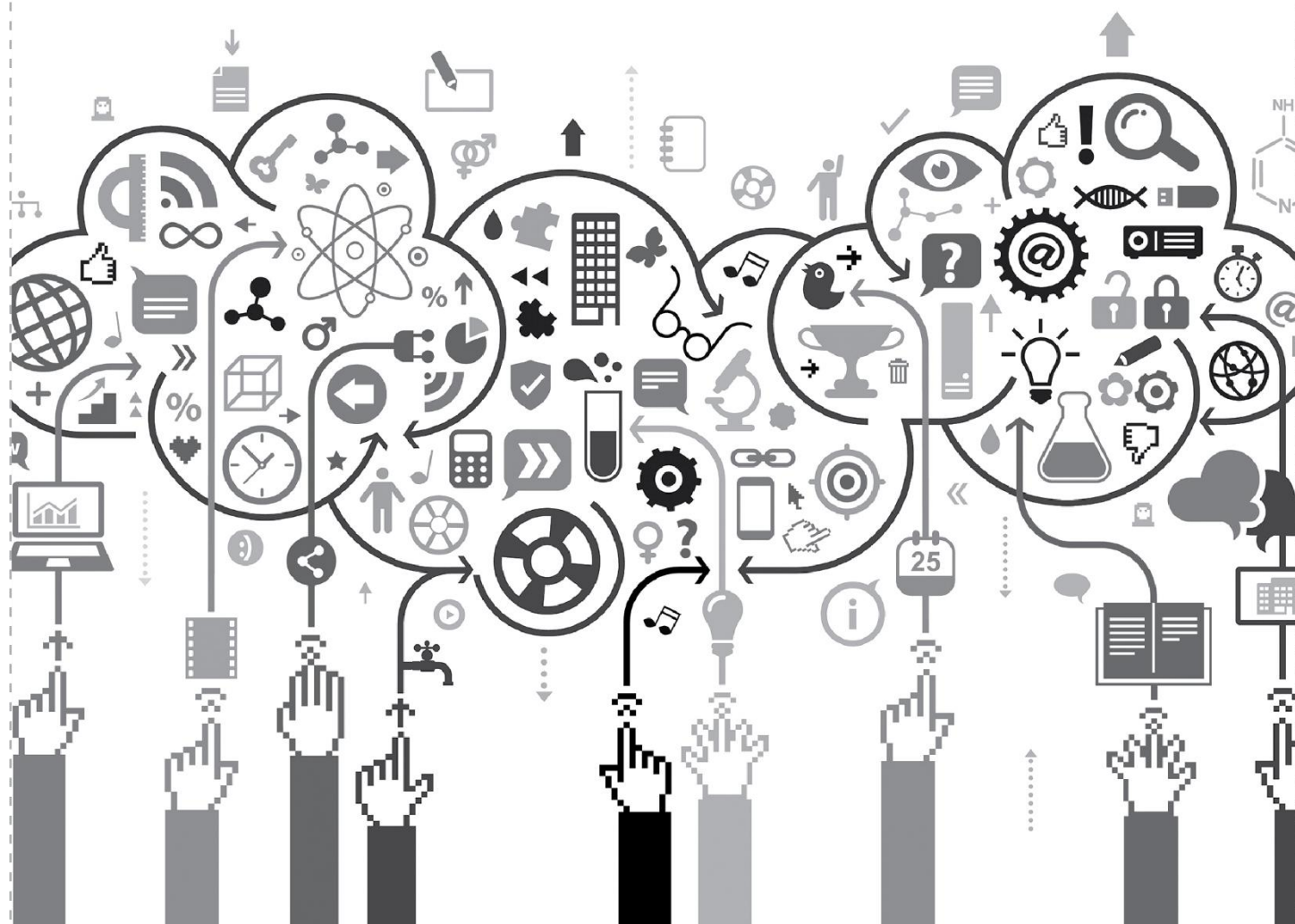

ŠIFRA
UČENIKA

MATURSKI I STRUČNI ISPIT

CRNOGORSKI-SRPSKI, BOSANSKI, HRVATSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

ŠKOLSKA 2022/2023.

VRIJEME TRAJANJA TESTA JE 180 MINUTA

Za vrijeme testa nije dozvoljena upotreba elektronskih uređaja.

Učenik/učenica ne smije na bilo koji način otkrivati u testu svoj identitet ili se direktno obraćati ocjenjivaču.

Test MORA biti ČITKO napisan hemijskom olovkom. Učenik/učenica može da piše ćirilicom ili latinicom, pisanim ili štampanim slovima, ekavskim ili ijekavskim izgovorom, jotovanom ili nejotovanom varijantom. Ako piše štampanim slovima, MORA istaći veliko slovo.

Test sadrži zadatke koji se rješavaju na jedan od sljedećih načina:

- zaokruživanjem broja ispred tačnog odgovora
- pisanjem kratkog odgovora
- pisanjem dužeg odgovora
- pisanjem funkcionalnog teksta
- pisanjem eseja

Uz test si dobio/dobila **list za odgovore** za zadatke višestrukog izbora.

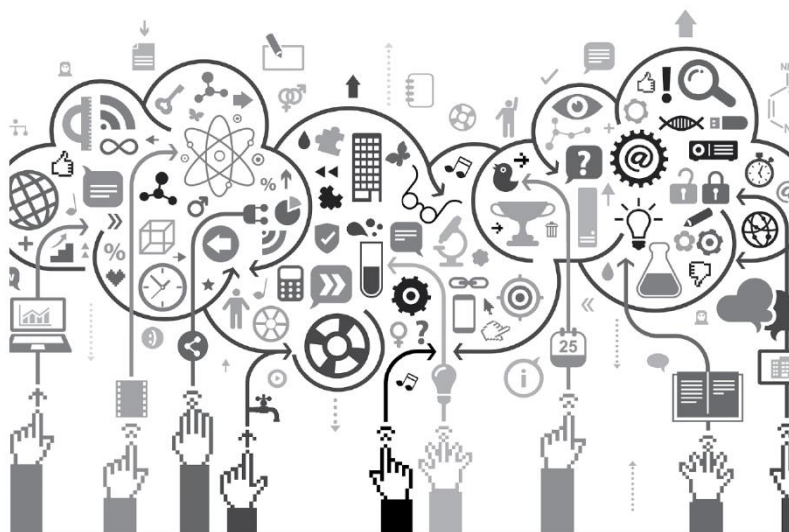
Potrebno je da na odgovarajuće mjesto pažljivo **prepišeš** svoje odgovore.

Zadatak će se vrednovati s nula bodova:

- **ako je odgovor netačan**
- **ako odgovor na zadatak višestrukog izbora NIJE prenijet na list za odgovore**
- **ako je zaokružen ili napisan i tačan i netačan odgovor**
- **ako je nečitko napisan odgovor/esej**
- **ako je odgovor/funkcionalni tekst/esej napisan grafitnom olovkom**
- **ako funkcionalni tekst /esej NIJE napisan na predviđenom mjestu, već samo na listovima za koncept (pisanje koncepta nije obavezno)**

Ukoliko pogriješiš, prekriži i odgovori ponovo. Kad završiš, provjeri svoje odgovore.

Srećno!

VAŽNO!

**„KANDIDAT GUBI PRAVO
POLAGANJA ISPITA,
U TOM ISPITNOM ROKU,
KADA SE U TOKU, ODNOSNO
POSLIJE ISPITA, UTVRDI DA SE
SLUŽIO NEDOZVOLJENIM
SREDSTVIMA, DA JE PREPISAO
TUĐI ZADATAK ILI DA JE DAO
SVOJ ZADATAK DRUGOM.“**

*(član 24 Pravilnika o načinu, postupku i vremenu
polaganja maturalnog ispita u gimnaziji,
odnosno član 27 Pravilnika o načinu i postupku
polaganja stručnog ispita za učenike
koji nastavljaju obrazovanje)*

Pažljivo pročitaj tekst, pa odgovori na pitanja 1, 2, 3, 4 i 5.

U poređenju s ovim divovima prirode, koji su svjedočili ratovima, klimatskim promjenama, smjeni civilizacija... ljudski život djeluje tako malen.

Metuzalem

Bor nazvan Metuzalem, star je 4 841 godinu i najstariji je poznati živi organizam na svijetu. Nalazi se u Bijelim planinama u Kaliforniji, u nacionalnoj šumi Inyo, a tačna lokacija je tajna kako bi se zaštitila od javnosti.

Sarv-e Abarqu

Sarv-e Abarqu je čempres koji se nalazi u provinciji Yazd u Iranu. Procijenjena starost ovog drveta je najmanje 4 000 godina, što ga čini drugim najstarijim drvetom na svijetu. Smatra se da je Sarv-e Abarqu najstariji živi organizam u Aziji i zaštićen je kao iranski nacionalni spomenik.

Patriarca da Floresta

Ovo drvo vrste *Cariniana legalis* raste u Brazilu i procijenjene je starosti oko 3 000 godina. „Bijelo drvo” je među najstarijim nečetinarskim vrstama na planeti.

Jōmon Sugi

Jōmon Sugi, iz reda *cryptomeria japonica*, monotipskog roda četinara, nalazi se u Yakushimi u Japanu. To je najstarije i najveće drvo na ostrvu i jedan je od glavnih razloga zašto je to mjesto UNESCO prozvao svjetskom zaštićenom baštinom. Procjene starosti idu od 2 000 do 5 000 godina.

General Sherman

Vjeruje se da je ova sekvoja iz porodice čempresa stara oko 2 500 godina i to je čini najvećom divovskom sekvojom na svijetu. Shermana možete pronaći u Nacionalnom parku sekvoja u Kaliforniji.

Stara maslina

U barskom naselju Mirovica nešto više od 2 000 godina živi jedna maslina. Eksperti sa Univerziteta u Istanbulu ustanovili su nedavno dendrohronološkom analizom da Stara maslina broji tačno 2 240 ljeta.

Lokalitet nosi taj naziv jer su se nekada davno zavađeni mirili pod Starom maslinom.

Od 1957. godine, zbog prirodnih, morfoloških, ambijentalnih, estetskih i istorijskih vrijednosti, Stara maslina je pod zaštitom države kao spomenik prirode, pa veliki broj turista dolazi u Bar, kako bi vidio najstarije stablo u Evropi.

Ono i dalje daje plodove. U narodu inače postoji priča da maslina najviše plodova daje kada je ljudima najteže.

Stara maslina je u prošlosti dva puta bila zapaljena, ali je preživjela.

Predanja bilježe i prokletstvo koje bi zadesilo svakog ko je pokušao da uništi ili posiječe ovu svetu biljku, navodi se u barskim turističkim vodičima.

Posljednji privatni vlasnik Stare masline bio je Veliša Nikočević kome je sredinom prošlog vijeka ponuđeno 2 500 000 lira u zlatu da je proda, kako bi s korijenom bila prenesena u Prirodnjački muzej u Bariju. No, ugledni domaćin energično je odbio ovu nevjerovatnu ponudu.

Priređeno prema: <https://www.antenam.net/razonoda/mozaik/12595-najstarije-drvece-na-svijetu>

1. Šta je tema teksta?

_____

1 bod

2. Pored tačne tvrdnje zaokruži T, a pored netačne N i napiši obrazloženje.

TVRDNJA	TAČNO NETAČNO	OBRAZLOŽENJE
Yakushima je pod zaštitom UNESCO-a jer se na njemu nalazi najstarije drvo na svijetu.	T N	
Poznata je tačna lokacija najstarijeg drveta na svijetu.	T N	
Stara maslina u Baru nije najstarija maslina na svijetu.	T N	

2 boda

3. Pod kojim je još imenom poznato nečetinarsko drvo *Patriarca da Floresta*?

_____

1 bod

4. Koja narodna vjerovanja se vezuju za barsku maslinu?

_____

_____

1 bod

5. Zašto je Veliša Nikočević odbio da proda Staru maslinu?

_____

_____

1 bod

6. A) Upiši ijekavske oblike riječi.

svet _____
lepša _____
vremena _____
cvetić _____

2 boda

B) Zaokruži broj ispred tačno napisane skraćenice i rješenje prenesi na list za odgovore.

1. napr. (na primjer)
2. t.j. (to jest)
3. i td. (i tako dalje)
4. i sl. (i slično)

1 bod

7. Prepiši rečenicu ispravljajući pravopisne greške (sastavljeno i rastavljeno pisanje riječi):

U sred ljeta počеше kiše i to je, na žalost, upropastilo naš odmor.

_____
_____

1 bod

8. Odredi u kojem su padežu podvučene riječi.

U narodu inače postoji priča da maslina najviše plodova daje kada je ljudima najteže.

(U) narodu _____
priča _____
ljudima _____

1 bod

9. Imenica *pripovijetka* ima dubletne oblike u dativu jednine. Napiši ih.

_____

1 bod

**10. Da li prefiksoid retro ima isto značenje u riječima *retrovizor* i *retrospekcija*?
Obrazloži odgovor.**

_____
_____

1 bod

11. Popuni tabelu povezujući književni lik i događaj.

KNJIŽEVNI LIK	DOGAĐAJ KOJI JE U VEZI S MOSTOM
	bacila se s mosta na dan vjenčanja
Milan Glasinčanin	
	šetao po ogradi zaleđenog mosta
Gregor Fedun	

2 boda

12. Iz ponuđenog niza pojmova prepisi pored naslova svakog djela onaj pojam koji se sa tim djelom može povezati. Pazi, jedan pojam je suvišan.

tragička krivica, antijunak, sonet, refren, prstenasta kompozicija

Antigona _____

Čekajući Godoa _____

Santa Maria della Salute _____

Prokleta avlija _____

1 bod

13. Kako se zove mudrac iz *Antigone*?

_____

1 bod

14. Obrazloži zašto je Kreont promijenio svoju odluku da kazni Antigonu.

_____
_____
_____

1 bod

Pročitaj odlomak, pa odgovori na pitanja 15, 16 i 17.

„Obadvije sablje isjekoše,
do balčaka sablje dogoniše
pobaciše njine odlomčine,
od hitrijeh konja odskočiše,
za bijela se grla dovatiše,
te se dvije ale poniješe
na Goleču, na ravnoj planini;
nosiše se ljetni dan do podne,
dok Turčina pjene popanuše,
biješe su kako gorski snijeg...“

15. Navedi naziv književnog djela i književni rod.

_____

naziv djela

_____

književni rod

2 boda

16. Navedeni odlomak pripada:

1. kulminaciji
2. peripetiji
3. zapletu

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

17. A) Ko su „dvije ale“ koje se „poniješe na Goleču na ravnoj planini“?

_____

1 bod

B) Zašto su se „dvije ale“ sukobile?

_____
_____

1 bod

18. Objasni riječi igumana Stefana upućene vladici Danilu: „Ti si mlad još i nevješt vladiko“.

_____
_____

1 bod

Pročitaj odlomak iz djela *Hamlet*, pa riješi zadatke 19, 20 i 21.

(Duh daje znak.)

HAMLET: Zove me stalno. Pustite, gospodo!

(Otima se iz njihovih ruku.)

Neba mi, u duh ću pretvoriti svakog

Ko me zadržava! – Dalje, kažem. – Napred!

Ja idem sa tobom.

HORACIO: Strahovito ga mašta zanosi.

MARCELO: Za njim. Ne smemo ga sada slušati.

HORACIO: Hajdemo za njim. Na šta će to izaći?

MARCELO: Nešto je trulo u državi Danskoj.

19. Kome se Hamlet obraća riječima: *Ja idem sa tobom*?

---

1 bod

20. Zašto ga duh stalno zove?

---

1 bod

21. Objasni frazeologizam *Nešto je trulo u državi Danskoj*.

---

1 bod

22. Kom književnom pravcu/epohi pripada drama *Hamlet*?

1. realizam
2. romantizam
3. renesansa

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

23. Pročitaj stihove iz pjesme *Noć skuplja vijeka*, pa odgovori na pitanja.

Rasprsne li pupulj cv'jetni ali kane rosa s struka –

sve to sluhu oštrom grmi, kod mene je strašna huka;

zatrepte li tice krila u busenju guste trave,

strecaja me rajska tresu, a vitlenja muče glave.

A) Koja stilska figura je zastupljena u podvučenim stihovima?

1. personifikacija
2. metonimija
3. hiperbola
4. poređenje

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

B) Koju funkciju ima deskripcija u datim stihovima?

---

1 bod

24. Na osnovu obavještenja napiši vijest.

Vodi računa o svim elementima koje treba da sadrži vijest, kao i o poštovanju normi standardnoga jezika.

<p>INTERNACIONALNA KULTURNA ASOCIJACIJA IKA</p> <p>organizuje</p> <p>FINALNO VEČE</p> <p>manifestacije</p> <p>AFIRMIŠIMO MLADE KNJIŽEVNE STVARAOCE IZ CRNE GORE</p> <p>KOTOR</p> <p>26. 01. 2024. u 17 h</p> <p>Centar za kulturu</p> <p>UČESNICI: NAJBOLJIH 25 iz 25 crnogorskih opština</p> <p>Petočlani žiri izabraće</p> <p>NAJTALENTOVANIJEG MLADOG KNJIŽEVNOG STVARAOCA U CRNOJ GORI U</p> <p>2023. GODINI</p> <p>Zahvalnost Sekretarijatu za kulturu Kotor</p>
---

8 bodova

25. Ponuđene su dvije teme za pisanje eseja. Zaokruži broj ispred teme koju si odabrao/odabrala. Oblikuj esej koji sadrži od 250 do 300 riječi.

- Prilikom razvijanja teme, koristi relevantne primjere/podatke uz argumentovanje sopstvenih stavova.

- Poštuj zahtjev o broju riječi +/-10% (ocjenjuje se sastav koji ima od 225 do 330 riječi; ako esej ima manje od 225 riječi, NE ČITA SE, a na 330. riječi PRESTAJE čitanje).

- Vodi računa o jezičkoj pravilnosti i čitljivosti teksta.

1. Black Friday (Crni petak) – konzumerizam ili štednja

Uputstva za pisanje eseja:

- Ukaži na porast popularnosti Crnog petka u savremenom društvu.
- Kako dan slavljenja kupovine utiče na društvo? Koje su dobre i loše strane ovakve kupovine?
- U vidu zaključka saopšti mišljenje da li je Crni petak odraz konzumerističkog društva ili ekonomske štednje.

2. Kad besmisao postane smisao – Čekajući Godoa

Uputstva za pisanje eseja:

- Navedi osnovne odlike djela (autora, vrstu, temu, glavne likove).
- Opiši svijet djela i ukaži na „besmislenost“ radnje.
- Objasni suštinsko značenje djela, njegov smisao.

13 bodova

